

به بهانه هفته کتاب و کتابخوانی، نگاهی داریم به ارج و قرب نویسنده‌ها در تیتراژ تعدادی از فیلم‌های اقتباسی

بعد از خواندن، نسوزان! ببین

۱. پدر خوانده / ۱۹۷۲

آپاستروف اس

مقام ماریو پوزو به عنوان نویسنده رمان «پدر خوانده» و البته یکی از دو فیلمنامه‌نویس فیلم بقدری است که عنوان فیلم در تیتراژ به شکل «پدر خوانده ماریو پوزو» روی تصویر نقش می‌بندد و با آپاستروف اس و نشان مالکیت، او همه‌کاره این جهان معرفی می‌شود. آن لوگوی مشهور که دستی مشغول گرداندن کلمه «پدر» در عنوان فیلم است، همانقدر که به پدرخواندگی دون ویتو کورلونه اشاره دارد، نشانه خالق بودن و مجلس‌گردانی خود پوزو است. همین عزت و احترام در قسمت‌های دوم و سوم پدرخوانده هم وجود دارد، ضمن اینکه هیچ کدام از پدرخوانده‌ها تیتراژ اول ندارند که تأکید دیگری بر میزان اهمیت نویسنده است و تنها اسم او و فیلم در ابتدای اثر به چشم می‌خورد.

۶. خوشه‌های خشم / ۱۹۴۰

خالقان تام جاد

جان اشتاین‌بک نویسنده پرآوازه‌ای بود و برای نوشتن خوشه‌های خشم در ۱۹۳۹ برنده پولیتزر شد. جان فورد هم با اینکه هنوز بسیاری از فیلم‌های خویش را نساخته بود، اما دلیجان را سال قبلش کارگردانی کرد و کم کارگردانی نبود برای خودش اما این اسم اشتاین‌بک بود که با خطی خوش در همان صفحه اول تیتراژ می‌درخشد و زودتر از اسم فورد می‌آید؛ فوردی که با اسکار بهترین کارگردانی که برای این فیلم به دست آورد نشان داد کارش درست است و دست‌کمی از آقای نویسنده ندارد.

شخصیت‌های جان اشتاین‌بک در «خوشه‌های خشم»، در فیلم جان فورد هم جلوه درخشانی دارند

۲. بر باد رفته / ۱۹۳۹

آقای سلزنیک، خانم میچل

در دوران اوج نظام استودیویی هالیوود، دیوید سلزنیک، شاید تنها تهیه‌کننده‌ای بود که مستقل عمل می‌کرد و قدرتی به اندازه کمپانی‌ها داشت. حتی در «بر باد رفته» که با مشارکت مترو گلدوین مایر ساخت، این اول اسم او و استودیوی خودش است که در تیتراژ به چشم می‌خورد. اهمیت بعدی متعلق به اسم مارگارت میچل، نویسنده رمان مشهور «بر باد رفته» است و بعد عنوان فیلم ظاهر می‌شود. جالب اینجاست که میچل به خاطر نوشتن بر باد رفته برنده پولیتزر و جایزه کتاب ملی شده بود، از ابتدا کلارک گیبل را بهترین گزینه برای ایفای نقش رت باتلر می‌دانست.

۴. پرندگان / ۱۹۶۳

آلفرد هیچکاک تقدیم می‌کند

۲۳ سال از «ریه‌کا» گذشته بود و هیچکاک دیگر برویایی داشت و این او بود که فیلم‌ها را تقدیم می‌کرد، حتی اگر پای داستانی از دافنه دوموریه در میان بود؛ نویسنده‌ای که در تیتراژ ریه‌کا جای مهمی داشت، این بار اسمش بعد از جمله «آلفرد هیچکاک تقدیم می‌کند» و اسم فیلم (پرندگان) می‌آید؛ از قصه‌ای اثر دافنه دوموریه.

۳. ربه‌کا / ۱۹۴۰

رمان مشهور

باز هم دیوید سلزنیک بر تارک فیلم خودنمایی می‌کند و جایی برای عرض اندام آلفرد هیچکاک در اولین فیلم آمریکایی‌اش نیست. در همان اوایل تیتراژ، به قدر و قیمت «ریه‌کا» و نویسنده‌اش دافنه دوموریه اشاره می‌شود و می‌نویسند «سلزنیک تصویری از رمان مشهور دافنه دوموریه ارائه می‌دهد» و بعد عنوان فیلم می‌آید.

۵. داشتن و نداشتن / ۱۹۴۴

دو «ه» دو چشم بزرگ

از لوگوی برادران وارنر و اسم جک وارنر (میزبان و صاحب فیلم) که بگذریم، ابتدا اسم بزرگ همفری بوگارت می‌آید و بعد نوشته می‌شود: «داشتن و نداشتن ارنست همینگوی». وارنر بقدری به ستاره‌اش اعتقاد دارد که اسم او را حتی قبل از غولی چون همینگوی می‌نویسد، اما به هر حال سعی می‌کند با همان آپاستروف اس در تیتراژ، تعادل ایجاد کند.

نمایی از تیتراژ «داشتن و نداشتن»

۷. پرواز بر فراز آشیانه فاخته / ۱۹۷۵

جک کلا برتر آمد پدید!

فیلم‌های اقتباسی هم داریم که به نظرشان نویسنده‌ها در تیتراژشان چندان رعایت نشده یا دست‌کم به اندازه نمونه‌های قبلی که به آنها اشاره شد، به لحاظ تیتراژی قدر ندیدند، به عنوان نمونه در دو فیلم با بازی جک نیکلسن یعنی «پرواز بر فراز آشیانه فاخته» و «درخشش» که هر دو از بهترین آثار اقتباسی هستند، اسم نویسنده‌ها به شکل چندان ویژه‌ای در تیتراژ نمی‌آید؛ در اولی، اسم کن کیسی اواخر تیتراژ اول و بعد از اسم فیلمنامه‌نویسان نوشته می‌شود و در دومی هم بعد از «یک فیلم از استنلی کوبریک» و اسم جک نیکلسن و بازیگران و عوامل دیگر، اسم استن کینگ را به عنوان دوازدهمین نفر در تیتراژ می‌نویسند.

ایران جمعه شماره ۲۹ دوره جدید (ضمیمه آخر هفته روزنامه ایران)

صاحب امتیاز: خبرگزاری جمهوری اسلامی / مدیر مسئول: مهدی شفیعی / سردبیر: جواد دلیری

معاونان سردبیر: امیر یوسفی، سرکه بارسقیان / طراحی لیات: خسرو نقیعی / دبیر ویژه نامه: محسن بوالحسنی / دبیر مجله دوم (پرسه): میترا فردوسی

تحریریه: صابر محمدی، ابراهیم افشار، نگار حسینیخانی، فرحناز دهقی، فاطمه رجبی، مریم میری، علی رستگار، یگانه خدای، بهناز مرشدی و کیمیا سموات

دبیر اجرایی: جواد عبدی / دبیر عکس: ابوالفضل نسایی / مدیر هنری: محمد طاهری / مدیر فنی: حجت حکیمی

صفحه آرایی: مهدی بخشی، دنیا حق شنو، محمد عباسپور / ویراستاری و حروفچینی: گروه ویراستاری و حروفچینی «ایران»

لیتوگرافی و چاپ: مؤسسه فرهنگی مطبوعاتی ایران

